

ACABA EL TEMA ANTERIORMENT ENCETAT "APOYARSE", RECOLZAR-SE?

ATENCIÓ. Només és correcte quan el SOSTINGUT és un ésser animat. EXEMPLE: En Lluís ES RECOLZA a la paret. Com també en sentit figurat, podem dir: Es damunt d'aquest fet on cal RECOLZAR-SE.

En els altres casos, l'"APOYARSE" té abundants solucions en català. Hom pot recórrer als verbs: AFERMAR-SE (BASAR-SE, FONAMENTAR-SE, ASSENTAR-SE), APUNTALAR-SE, CARREGAR, EMPARAR-SE, ASTANTOLAR-SE (ESTINTOLAR-SE, ESTONTOLAR-SE, d'estintol, estàntol, estontol: puntal) i FER-SE FORT.

EXEMPLES:

Les seves afirmacions S'AFERMEN (ES BASEN, ES FONAMENTEN, S'ASSENTEN) en arguments convincents.

APUNTALA'T bé on puguis, si no vols caure.

Tot l'edifici CARREGA sobres aquestes columnes.

Anava a caure, i sort que em vaig EMPARAR amb la barana.

Aquestes bigues S'ESTANTOLEN a la paret.

ES FEIA FORT en arguments d'autoritat.

Segurament que em quedo curt. Ja veieu com la Llengua Catalana és tan rica de lèxic com de recursos expressius.

RESPOSTA A UNA COMUNICACIÓ

Quan el número anterior de QUADERN ja s'estava imprimint, l'autor d'aquesta secció rebia una atenta comunicació de la professora titulada Montserrat Graner amb referència a les preposicions EN i AMB. Per la raó dessus exposada, la resposta, hagué d'ésser diferida. Avui va.

En aquest entremig ha estat rebuda una altra comunicació pertocant el mateix tema, signada per C.R., que no necessita comentaris, perquè el seu autor es fa, ell mateix la resposta, i si la requerís, qui sap si la mereixeria, pel tot incorrecte de la seva expressió.

Tornant a la carta de la professora Grané:

L'ús de les preposicions EN o AMB en els casos a què la vostra comunicació fa referència, ha vingut essent, ja de molts anys, matèria opinable. Mireu el que diu Albert Jané en "El Llenguatge" (quarta sèrie, pag. 157): "Un dels casos que se SOL indicar d'ús discrepant, en català, d'aquestes preposicions, respecte al castellà, és en la introducció de les designacions de mitjans de locomoció: en català s'usa la preposició amb i en castellà la preposició EN. Però no es pot pas condemnar l'ús, en la nostra llengua, de la preposició EN introduint aquestes designacions. Al Diccionari normatiu, efectivament, a l'article dedicat a aquesta preposició, trobem l'exemple "Anar

amb bicicleta", al mot anar, els exemples "Anar amb cotxe, amb barca", el primer dels quals figura també al mot cotxe. Però ciclisme i ciclista hi són definits, respectivament, "Esport d'anar en bicicleta" i "El que va en bicicleta".

Ja podem veure que la cosa no és tan clara com algú pensa.

Però hi ha més.

Al Diccionari Alcover-Moll trobem exemples com "En quin tren has vingut"... i altres similars.

Tractant-se de matèria opinable, jo m'he sentit sempre partidari de l'EN. No perquè així es practiqués en bon castellà i en bon francès, sinó perquè dominava en mi el filòleg-filòsof sobre el gramàtic, tal vegada... Considerava que l'EN expressava més la idea d'anar dintre el vehicle.

Jo em deia: hi ha frases que sembla que el reclamen, l'EN. Com aquesta: "Venia AMB el meu germà EN el tren de les 12 que arribà AMB retard". Posaríeu 3 AMB?

En canvi, tractant-se de la bicicleta, faria una excepció. Coincidiria amb el Diccionari Normatiu: "Anar amb bicicleta". Anant amb bicicleta, no vas dintre el vehicle. Tu i la bicicleta formeu com un TOT. Corres gràcies a les rodes i les rodes volten gràcies als teus peus.

Quan, ja fa molts anys, jo seguia un curs de Filologia Romànica a la Facultat C. de Lletres, de Lyon, un periòdic local suscità la qüestió de si caldria dir i escriure, per excepció, "aller à bicyclette", i no EN ni AVEC. Aquest plantejament trobà ressò a la nostra aula. No recordo que hi trobés oposició. Es proposava una solució molt lògica, atesa la diferència de la bicicleta amb els altres vehicles.

Per què no, també, una excepció en català?

Crec que els partidaris de l'AMB, en el cas que estem tractant, en català, s'han deixat portar més per la fonètica que per la filologia: EN i AMB, en el nostre llenguatge col·loquial, es confonen.

Professora Grané: tinc de confessar que jo havia d'haver començat per on he acabat; havia d'exposar les dues opinions i no donar per definitiva la meua. ("Aliquando dormitat Homerus").

Sou lliure de recomanar al vostre alumnat l'opinió que us sembli, explicant però, alhora, que hi ha una altra opció, que també té els seus partidaris, cosa que jo devia haver fet de bell antuvi.

Tingueu per segur que si un dia la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans -cosa que ignoro que hagi fet encara: no sol improvisar, no va de pressa en les seves decisions- es pronunciés oficialment i definitivament per una de les dues solucions, jo "bon gré mal gré", acataria el que ella disposés, com em plau, per disciplina, acceptant totes les seves conclusions.